

Zapojujeme města do klimatických řešení

PŘÍRUČKA PRO SAMOSPRÁVY A AKTIVNÍ OBČAN(K)Y

Název: Zapojujeme města do klimatických řešení

Autor: Tomáš Jungwirth

Vydavatelství: powerprint, Praha

Tisk: powerprint s. r. o., Brandejsovo nám. 1219/1, 165 00 Praha – Suchdol, www.publikace24.cz

Brožuru publikují Centrum pro dopravu a energetiku a Klimatická koalice v rámci projektu UNIFY, který získal finanční prostředky z programu LIFE Evropské unie. Za zde uvedený obsah nese plnou odpovědnost Centrum pro dopravu a energetiku a v žádném případě nemůže být vykládán jako stanovisko Evropské unie.

Grafická úprava a sazba: Richard Bakeš (sharpobjects.cz)

Poděkování za konzultace: Yvonna Gaillyová, Anna Kšírová, Nicole Princlová

ISBN 978-80-7568-360-1

Vydání první, 2021

Centrum
pro dopravu
a energetiku

BRINGING THE EU
TOGETHER ON
CLIMATE ACTION

Představte si svoje město za deset let. Zelenější, finančně stabilnější, efektivní a úsporné. Město, které mají jeho obyvatelé vážně rádi, ať už jsou to rodiny s dětmi nebo senioři. Za energie pohánějící místní život utrácí jak radnice, tak občané mnohem méně. I v letních vedrech je zde k žití. Díky šikovnému využití územního plánu a regulaci dopravy je teď mnohem příjemnější a snazší chodit pěšky nebo jezdit na kole, což si lidé pochvalují. Navíc se ve vašem městě usadili noví investoři. Už nechtějí budovat sklady na zelené louce a zaměstnávat levně hlavně zahraniční agenturní pracovníky. Nové menší firmy nabízí kvalifikovanou práci místním a nedrancují přitom životní prostředí.

Iluze, nebo vize, kterou je možné při troše snahy naplnit? Na tuto otázku musí každé město a každá obec hledat svoji odpověď.

Smyslem této brožury je shrnout možnosti, jak se města a obce mohou prakticky zapojit do ochrany klimatu. Naleznete zde informace, které vám pomohou se snižováním emisí skleníkových plynů (mitigace) a také tipy na to, jak se vaše obec může přizpůsobit dopadům změny klimatu (adaptace). Podstatným přínosem je, že se brožura zaměřuje i na konkrétní zdroje financování, které jsou vašim samosprávám k dispozici. Cílem publikace však není shrnout stav vědeckého poznání o globální klimatické změně a jejích dopadech, k tomu můžete případně využít zdroje odkazované na konci dokumentu.

Obsah není vyčerpávající, spíše přehledový a shrnující. Máme za to, že právě takový může být k přímému užítku jak zastupitelstvům, radním, starostům či primátorkám, tak i místním sdružením, která chtějí se svými radnicemi o těchto tématech mluvit a vznášet konkrétní náměty a požadavky.

Shrnutí: co mohou města dělat pro klima a co po nich lze žádat

• VSTOUPIT DO PAKTU STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ

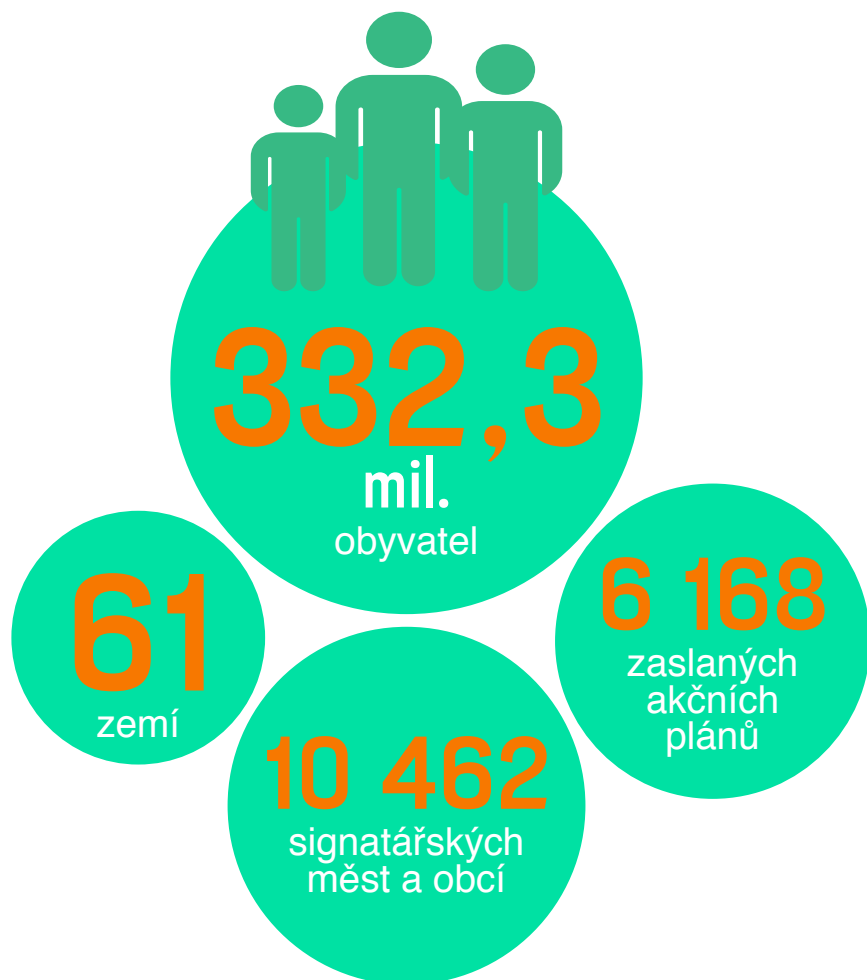
Často prvním krokem, který dokazuje, že to dané město či obec myslí s ochranou klimatu vážně, je vstup do Paktu starostů pro klima a energetiku. Jedná se o celoevropskou dobrovolnou síť čítající přes 10 000 členských měst, v nichž bydlí přes 330 milionů lidí.

V České republice je mezi těmito městy dosud jen asi 20 signatářů, ačkoliv třeba ve stejně velkém Maďarsku je jich desetkrát více. Účast v Paktu je bezplatná a členským samosprávám nabízí prostor pro sdílení zkušeností, metodologickou podporu při tvorbě mitigačních a adaptačních strategií nebo informace o evropských grantových výzvách z první ruky.

• ZAVÉST ENERGETICKÝ MANAGEMENT

Města a obce mohou dosahovat emisních i finančních úspor díky zavádění prvků energetického managementu. Jeho podstatou je strategický pohled na spotřebu i výrobu energií v podmínkách konkrétního města či obce a jejich optimalizace. Sledujeme tedy efektivní snižování nákladů, plnění energeticko-emisních cílů, udržitelnost a soběstačnost a také zvyšování dostupnosti služeb pro občany a zlepšování stavu životního prostředí v místě a blízkém okolí.

PAKT STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ V ČÍSLECH

Zdroj: Pakt starostů a primátorů

Energetický management bude typicky zahrnovat vytvoření pozice energetického manažera v rámci úřadu a vydělení související agendy z odboru majetku. V praxi bývá jeho součástí nákup energií na burze, stejně jako tzv. energy performance contracting (EPC). Daty podložené srovnání, jak si vedou instituce v rámci města, nebo i obce v celé zemi, může navíc fungovat jako motivační nástroj.

• PŘIPRAVIT A NAPLŇOVAT PLÁN PRO UDRŽITELNOU ENERGETIKU A KLIMA (SECAP)

S energetickým managementem je úzce provázána schopnost měst a obcí strategicky plánovat v oblasti energetiky a emisních úspor. Typicky se samosprávné celky mohou s podporou Paktu starostů pouštět do tvorby Plánů pro udržitelnou energetiku a klima (anglická zkratka SECAP - Sustainable Energy and Climate Action Plan).

Realizace obvykle probíhá prostřednictvím veřejné zakázky a na její financování lze získat významnou podporu ze státních fondů. SECAP, kde si města stanovují emisní cíle v souladu s těmi celoevropskými, obsahuje vstupní emisní bilanci daného územního celku, stejně jako vyhodnocení zranitelnosti na dopady změny klimatu. Ačkoli je zaměřený v první řadě na úsporu emisí skleníkových plynů, SECAP též obsahuje více či méně podrobnou adaptační kapitolu, která může být i plnohodnotnou adaptační strategií.

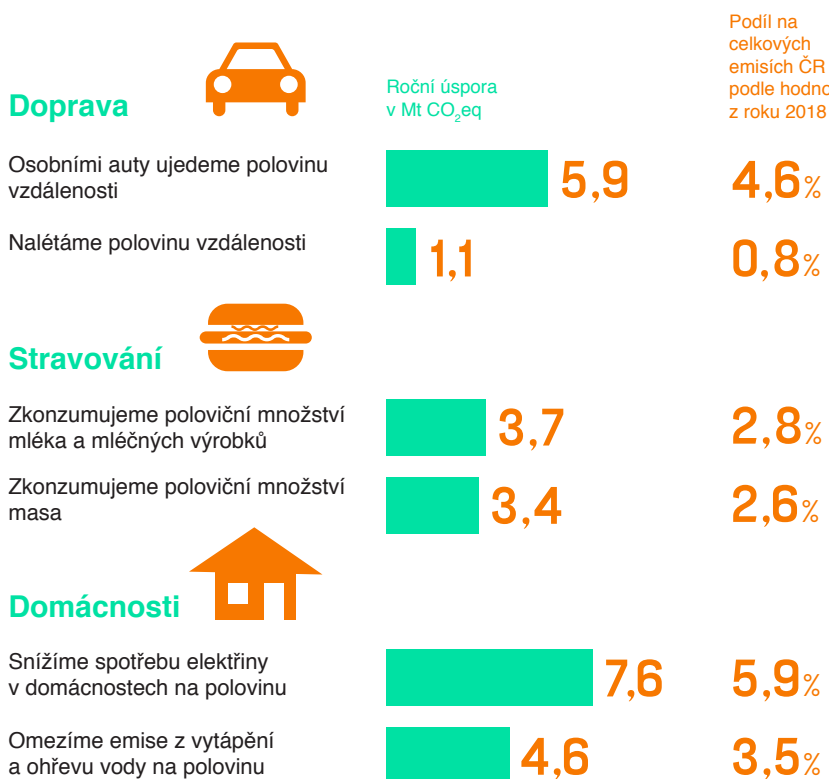
POTENCIÁL VYBRANÝCH ZPŮSOBŮ SNÍŽENÍ EMISÍ V ČR

(Rámcové srovnání potenciálu různých způsobů
pro snížení každoročních emisí.)

CO MOHOU OVLIVNIT LIDÉ SVOJI SPOTŘEBOU

aneb Jaké úspory by bylo možné dosáhnout,
kdyby všichni lidé v ČR omezili spotřebu
následujícími způsoby

Zdroj: Fakta o klimatu, licence CC BY 4.0

CO NESOUVISÍ SE SPOTŘEBOU

aneb Opatření, ke kterým potřebujeme systémovější přístup

Lesnictví a využití půdy

Roční úspora
v Mt CO₂eq

Podíl na
celkových
emisích ČR
podle hodnot
z roku 2018

Výsadba 10 mil. stromů

0,2

0,2%

Cílená sekvestrace CO₂
na orné půdě

1,5

1,1%

Odpadové hospodářství

Omezení emisí ze skládek
na polovinu

1,9

1,4%

Změna energetického mixu

1. Scénář NECP

12,0

9,3%

2. Scénář Energynautics

17,6

13,5%

3. Scénář Bloomberg

24,0

18,5%

Srovnání jakou část emisí mohou v tuto chvíli ovlivnit lidé radikální změnou své spotřeby a jakou část emisí může ovlivnit stát systémovými změnami. Nejvyšší potenciál má změna energetického mixu, skrze odstavování hnědouhelných elektráren a nahrazování zdroji energie s nižší emisní intenzitou.

• PUSTIT SE DO KOMUNITNÍ ENERGETIKY

Komunitní energetika je v Česku stále ještě v plenkách. O to více potřebujeme příklady měst a obcí, které se touto cestou vydají. Samosprávy mohou v praxi vstupovat jako investoři do výstavby zdrojů čisté elektrické energie a tepla, a to včetně bateriových úložišť a poskytování energetických služeb občanům a firmám.

Finance na takové projekty budou v příštích letech k dispozici z nových nástrojů jako je Modernizační fond nebo Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost. V souladu s novými evropskými směrnici by se mělo v dohledné době zlepšit i nepříznivé legislativní prostředí pro rozvoj komunitní energetiky, které v ČR dosud panuje.

Zákony by poté měly umožnit aktivnější účast obyvatel formou spoluinvestování do energetických projektů, jako je tomu například v Rakousku a Německu.

• VYTVOŘIT A REALIZOVAT ADAPTAČNÍ STRATEGII

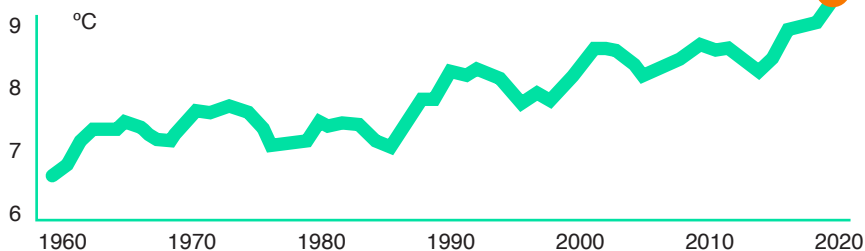
I přes veškeré snahy o snižování emisí skleníkových plynů je jasné, že dramatickým dopadům změny klimatu se nebude možné vyhnout. Již dnes pociťuje Česko periody ničivého sucha či vlny veder a další extrémní jevy budou v dalších letech a desetiletích přibývat. Proto je nutné se na ně bez prodlení začít připravovat.

Města a obce stojí v popředí dopadů změny klimatu, ale také mohou udělat mnoho pro jejich zmírnění. Východiskem by vždy měla být adaptační strategie vytvořená na míru místním

podmínkám, která bude zohledňovat celou řadou oblastí od odolnosti infrastruktury přes řešení tepelných ostrovů až po nakládání s vodou. Tvrdá opatření je ale třeba doplnit i těmi měkkými, která řeší připravenost institucí, služeb i samotných občanů na budoucí klimatické výzvy.

Průměrná roční teplota v ČR (klouzavý průměr přes 5 let, 1961 - 2018)

+2,0 °C

Zdroj: Fakta o klimatu, licence CC BY 4.0

• UVĚDOMĚLE ÚZEMNĚ PLÁNOVAT

Jedním z nejdůležitějších nástrojů, které mají samosprávy v ruce pro řešení klimatických výzev, je územní plánování. Jeho prostřednictvím mohou zajistit, že na jejich území bude dostatek zeleně a vodních ploch, a že nebude docházet k nepromyšlenému zastavování území podkopávajícím možnosti, jak se přizpůsobit budoucím dopadům klimatické změny.

Investoři a stavitelé musí být motivováni budovat šetrné a udržitelné stavby s přidanou hodnotou pro jejich okolí a také instalovat obnovitelné zdroje energie. Zemědělská půda ve vlastnictví samosprávy by měla být propachtována pouze takovým hospodářům, kteří se o ni dokáží náležitě starat, a ne ji drancovat. Město či obec se pak vedle údržby veřejné zeleně mohou zasazovat také o tvorbu mezí, remízků a stromořadí.

• OTEVŘENĚ A STRATEGICKY KOMUNIKOVAT

Způsob, jakým o klimatu samospráva komunikuje směrem k občanům, institucím i firmám, naznačuje mnohé. Může zvolit uklidňující tón, může hledat tzv. win-win řešení, může ale také hovořit zcela bez příkras. Podstatné je, aby komunikace ze strany vedení a radnic byla otevřená, konzistentní, a založená na strategické rozvaze.

Řada měst se vzhledem k závažnosti a urgenci klimatické krize rozhodla vyhlásit tzv. stav klimatické pohotovosti (někdy též nouze, z anglického emergency). Patří mezi ně například Londýn či Barcelona, příklady ale najdeme i u nás. Jde o gesto, které naznačuje, že současný přístup k řešení klimatických výzev je nedostatečný. Je však vždy třeba důsledně trvat na tom, aby na deklaraci ze strany samosprávy ihned navázaly konkrétní kroky a nezůstalo tak jen u slov.

• ZAPOJOVAT VEŘEJNOST

Veškeré dobře míněné strategie a promyšlená opatření mohou přijít vniveč, pokud nejsou dostatečně prodiskutována s občany žijícími v dané lokalitě a pokud jejich smysl není všem dobře vysvětlený. Veřejnost je zároveň často iniciátorem a tahounem změny na místní úrovni. Proto je otevřenost radnic občanům a jejich zapojování do výše uvedených procesů nezbytným předpokladem úspěchu a dlouhodobé udržitelnosti klimatických opatření. Obzvláště je pak potřeba myslet na sociálně a ekonomicky znevýhodněné skupiny a jejich přístup k základním službám. Z pohledu samosprávy může být nejlepší dlouhodobě funkční variantou ustavení stálé městské klimatické rady či komise za účasti zástupců a zástupkyň veřejnosti.

Proč se do toho pustit

• BEZ MĚST TO NEPŮJDE

Závažnost klimatické krize si žádá aktivitu na všech úrovních, od té celosvětové, až po spotřebitelská rozhodnutí každého jednoho z nás. Již téměř folklórem se v Česku stalo házení odpovědnosti za stav světového klimatu na Čínu jako největšího současného znečišťovatele. To však nebere v potaz, že české emise na obyvatele jsou stále o polovinu vyšší. A to ještě vůbec nemluvíme o historickém dluhu, tedy skleníkových plynech, které Česko na rozdíl od rozvíjejících se zemí vypouští již od 19. století.

Tak jako tak, i kdyby se česká vláda (místo hledání viníků jinde nebo útrpného přejímání evropských cílů) začala doma skutečně snažit a celou svou vahou se postavila za transformaci ke klimaticky neutrálnímu hospodářství, nemůže zajistit potřebné změny ke splnění národních cílů sama. Nezbytným dílem skládačky jsou opatření na úrovni měst a obcí.

Samosprávy totiž vlastní velkou část budov, jsou odpovědné za územní plánování, realizují různé veřejné služby od škol přes zdravotnictví až po sport, řeší místní dopravu, často i aktivně vstupují (a nebo by přinejmenším mohly) do nákupu a distribuce energií. Bezprostředně také čelí výzvám, které změna klimatu přináší, ať už jde o dopad extrémního počasí na pátevní infrastrukturu nebo vznik městských tepelných ostrovů se zdravotními riziky pro starší a nemocné obyvatele. Vedle toho radnice nejlépe rozumí místním podmínkám, příležitostem a omezením a v neposlední řadě jsou blízko lidem, s nimiž je třeba všechny plány průběžně konzultovat.

Proč se do toho pustit?

Chceme-li tedy řešit klimatickou krizi se vší potřebnou naléhavostí, bez měst to zkrátka nepůjde.

Že si to jejich valná část uvědomuje, můžeme vidět na iniciativě Pakt primátorů a starostů pro klima a energetiku (anglicky *Covenant of Mayors*), která dnes čítá přes 10 000 signatářů v EU a jejím blízkém sousedství, v nichž žije na 330 milionů lidí. Jejím prostřednictvím si města a obce předávají zkušenosti s tvorbou a realizací klimatických opatření.

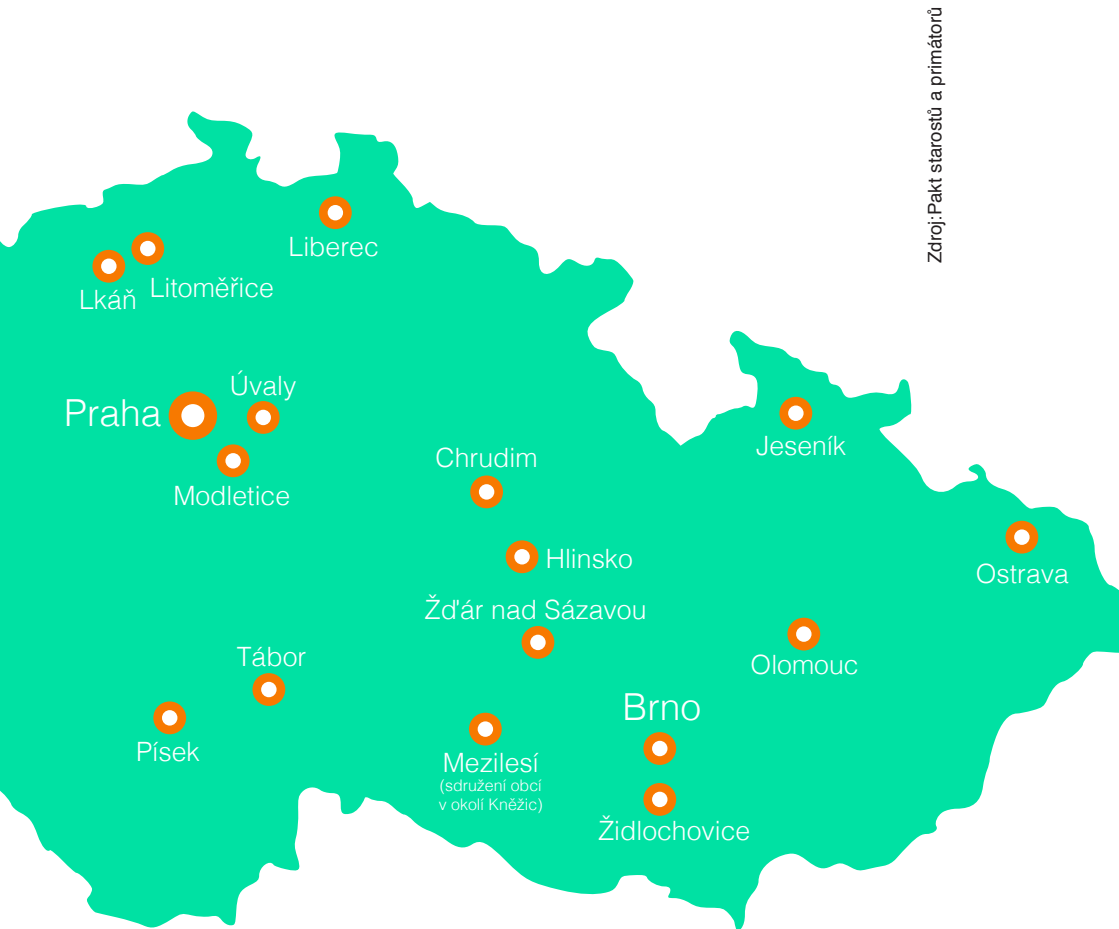
Bohužel, zatímco například v podobně velké Belgii má Pakt přes 500 signatářských měst, v Česku to začátkem roku 2021 nebylo ještě ani 20. Je v zájmu nás všech, aby toto číslo rychle rostlo.

• JE TO DOBRÉ PRO VŠECHNY

Při realizaci všech velkých politických opatření se nelze vyhnout kompromisům. Například na celostátní úrovni si připravovaná hluboká energetická transformace vyžádá konec tisíců pracovních míst v těžbě, elektrárnách a teplárnách, budou znehodnoceny některé neprozíravé investice a uhelné regiony přijdou o příjmy od těžbařů. Aby byl naplněn požadavek spravedlnosti této proměny, neobejde se to bez kompenzací z evropských i národních peněz.

Důraz na klimatická opatření však z podstaty věci znamená také odklon od logiky okamžitého finančního zisku a vyžádá si schopnost a ochotu uvažovat v delších časových horizontech, než je jeden rok či jedno volební období. Novou vizi potřebují uhelné regiony i zaměstnanci končících provozů.

SIGNATÁŘI PAKTU STAROSTŮ A PRIMÁTORŮ V ČESKU

Proč se do toho pustit?

Dobrá zpráva je, že při řešení klimatu na místní úrovni není nutné dělat příliš kompromisů, narozdíl od opatření přijímaných na celostátní úrovni. Například energetický management na městské úrovni totiž vedle úspor emisí skleníkových plynů přináší také podstatné úspory veřejných výdajů za energie a může vést i ke zlepšení bezprostředního stavu životního prostředí a zdraví obyvatel. Adaptační opatření, od posilování odolnosti infrastruktury po účelnější nakládání s vodou, jsou pak dlouhodobě přínosná jednoduše proto, že je vždy nákladnější a složitější řešit dopady klimatické změny až ve chvíli, kdy nastanou.

Lze tedy shrnout, že aktivita samospráv v oblasti ochrany klimatu je dobrá pro všechny, od městských rozpočtů až po zdraví občanů.

• PENÍZE PRO MĚSTA JSOU A BUDOU

Klimatická opatření bývají často drahá, protože vyžadují rozsáhlé investice do infrastruktury, energetických zdrojů, renovací budov či dopravních prostředků. Dobrá zpráva ale je, že pro města a obce je nyní k dispozici celá řada dotačních titulů, především z rozpočtu EU, ale i z národních programů. Objem finančních prostředků pro samosprávy se v kontextu Zelené dohody pro Evropu i Národního plánu obnovy po dopadech pandemie koronaviru oproti minulosti významně navyšuje. Řada nových příležitostí je přitom určena pro relativně méně bohaté a/nebo na uhlí závislé země a regiony, Českou republiku (a zvláště pak Ústecký, Karlovarský a Moravskoslezský kraj) nevyjímaje.

MEZI NEJDŮLEŽITĚJŠÍ PŘIPRAVOVANÉ ČI AKTUALIZOVANÉ NÁSTROJE, KTERÉ CÍLÍ NA MITIGAČNÍ A ADAPTAČNÍ OPATŘENÍ, PATŘÍ

- Národní plán obnovy
- Modernizační fond
- Fond pro spravedlivou transformaci
- Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
- Operační program Životní prostředí
- Operační program Doprava
- Integrovaný regionální operační program
- Granty EHP a Norska
- Nová zelená úsporám
- Program EFEKT
- Národní program Životní prostředí

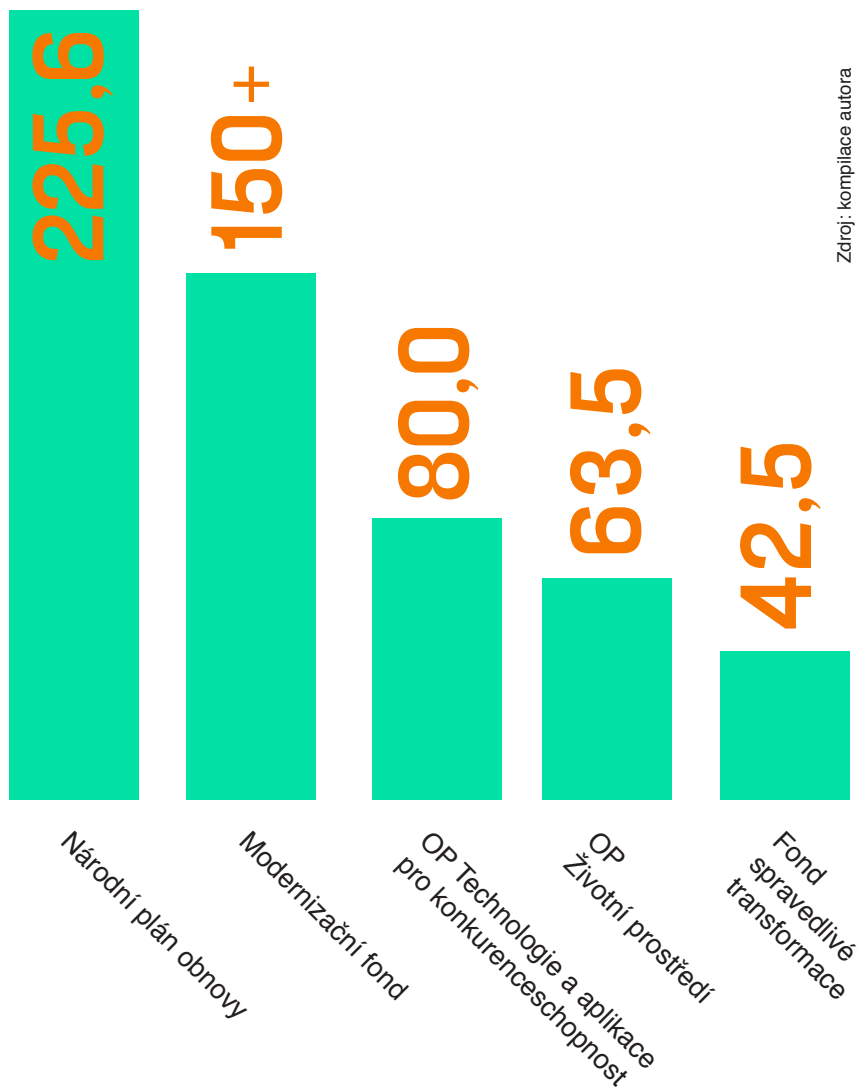
V nich bude během příštích deseti let k dispozici několik set miliard korun, z toho značná část pro města a obce.

Není proto třeba se obávat, že by řešení klimatických výzev města zruinovalo. Spíše naopak, nachází se v něm velký potenciál pro úspory a místní rozvoj. Jestli něco nyní hrozí, je to spíše nedostatek připravených obecních projektů, na které by bylo možné smysluplně čerpat prostředky. O to důležitější je, aby se města agendou začala neprodleně zabývat a přišla s nápady, co je vše možné na místní úrovni dělat. Dosáhnout na řadu fondů přitom předpokládá existenci kvalitních strategií, které budou s projekty dopředu počítat.

Co, jak, a kde na to vzít?

OBJEM PENĚŽ PRO ČR VE VYBRANÝCH NÁSTROJÍCH EU (mld. Kč)

Zdroj: kompilace autora

• ENERGETICKÝ MANAGEMENT

Energetický management je pojmem, který si v Česku teprve hledá své místo. Ve zkratce jde o souhrn opatření a procesů, které mají za cíl snižování spotřeby energií, úsporu výdajů a neustálé zlepšování energetického hospodářství.

Paradoxem je, že dlouhodobě stabilní, bezproblémové a cenově únosné dodávky elektřiny a tepla vedly mnoho měst a obcí k upozadění této klíčové agendy s předpokladem, že v ní nemusí vyvíjet velkou aktivitu. Toto nastavení, které je vryto jak v hlavách lidí, tak ve fungování samotných radnic, je nejvyšší čas změnit.

Stejně jako se samosprávy starají například o sběr a svoz odpadu, bude nezbytné, aby i energetiku začaly chápat jako své téma, s přímými dopady na kvalitu života svých občanů. Taková změna myšlení souvisí s již startující transformací teplárenství a elektroenergetiky směrem od centrálních (a na fosilních zdrojích závislých) dodávek k decentralizované výrobě z obnovitelných zdrojů, do které se zapojují domácnosti, komunity nebo místní firmy.

Součástí energetického managementu je typicky vytvoření pozice energetického manažera v rámci magistrátu, městského či obecního úřadu. Pro menší obce lze uvažovat o sdíleném pracovním místě s dalšími samosprávami (např. prostřednictvím Místních akčních skupin). Nezbytností je pořízení řídicího softwaru a získání vstupních dat o situaci energetiky v dané lokalitě - ideálně provázaných i s informacemi o souvisejících emisích skleníkových plynů.

Co, jak, a kde na to vzít?

Města zavádějící prvky energetického managementu systematicky hledají energetické i finanční úspory, což většinou zahrnuje nákupy energií na burze nebo projekty na principu Energy Performance Contracting (EPC) uzavírané s dodavateli energií. Zároveň se tím mění přístup k modernizaci veřejných budov či prostředků městské hromadné dopravy.

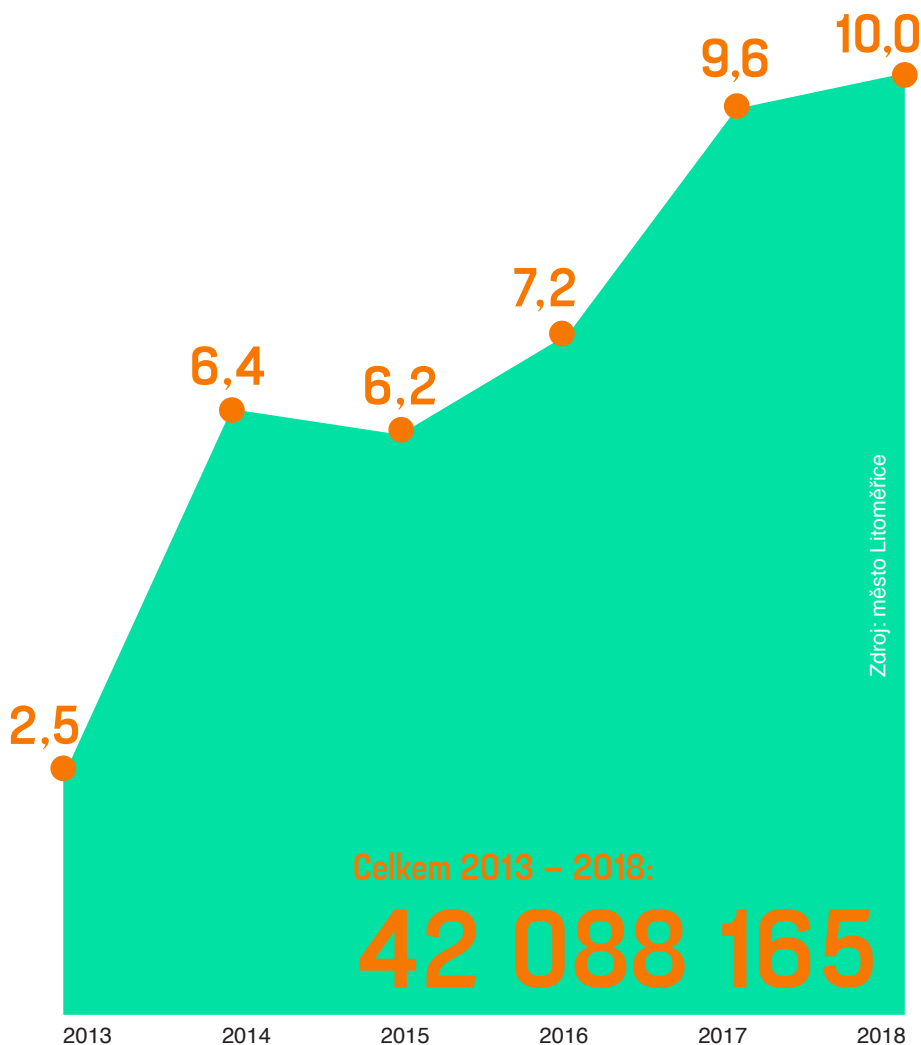
Přestože u nás chybí dlouhodobá praxe a úkol je to skutečně obrovský, nezačínají samosprávy na zelené louce. V Česku například již několik let působí Sdružení energetických manažerů měst a obcí, které šíří povědomí o této agendě, vzdělává a školí zástupce radnic a zapojuje samosprávy do inovativních projektů.

MOŽNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ

- Program EFEKT
- Národní plán obnovy
- Národní program Životní prostředí

LITOMĚŘICE: PŘÍKLAD ÚSPORNÉHO MĚSTA DÍKY ENERGETICKÉMU MANAGEMENTU

(Roční úspory energie v mil. Kč)

Co, jak a kde na to vzít

SECAP

Zkratka SECAP v češtině znamená Akční plán pro udržitelnou energetiku a klima. Jedná se o klíčový strategický dokument připravovaný městy, která vstoupila do Paktu starostů a primátorů.

Hlavní součástí SECAP je stanovení cíle snižování emisí do roku 2030 v souladu s evropskými a národními cíli a analýza konkrétních opatření, které dané město či danou obec k tomuto cíli dovedou. SECAP však vždy obsahuje i adaptační část.

KAŽDÝ SECAP V SOBĚ ZAHRNÚJE NÁSLEDUJÍCÍ PRVKY:

a) **Bilance základních emisí** (Baseline Emission Inventory, BEI)

Jejím cílem je umožnit střízlivý pohled na to, „kde se dané město či obec nachází“, a zhodnocení, které emise skleníkových plynů jsou mu vůbec přičitatelné. Obsahuje jak kvantitativní aspekty (např. vývoj spotřeby energií), tak aspekty kvalitativní (zkušenost s implementací obdobných opatření v minulosti, postoje veřejnosti). BEI umožňuje vytvořit projekci budoucího vývoje emisí, vůči které lze poté poměřovat účinnost přijímaných opatření.

b) **Posouzení rizik a zranitelnosti** (Risk and Vulnerability Assessment, RVA)

Smyslem této části je zmapovat, jak je ta která lokalita ohrožena dopady změny klimatu, a tím vytvořit základ pro plánování potřebných adaptačních opatření. Díky zahrnutí RVA dává často smysl, aby SECAP obsahoval plnohodnotnou adaptační strategii pro danou lokalitu, spíše než aby taková strategie byla vytvářena zvlášť jako samostatný dokument.

SECAP zároveň předkládá konkrétní cíle, pokud jde o redukce emisí skleníkových plynů, a ukazuje, jak jich lze v dané lokalitě ve výhledu deseti let dosáhnout s co možná nejmenšími náklady. Tyto cíle musí přinejmenším odpovídat společné celoevropské ambici. Ta původně odpovídala 40% snížení emisí do r. 2030 oproti r. 1990, avšak ke konci roku 2020 byla rozhodnutím evropských států navýšena na 55 %.

Příprava i průběžné vyhodnocování plnění SECAP jsou prováděny ve spolupráci s kanceláří Paktu starostů a primátorů, na jehož webu lze také snadno dohledat, jak si které město vede.

Vzhledem k potřebným odborným znalostem a nezbytným personálním kapacitám je běžnou praxí, že města vypisují na přípravu SECAP veřejnou zakázku. Její hodnota se obvykle pohybuje do 1 milionu Kč. Města k tomu mohou využít dostupných dotačních titulů, např. odpovídající výzva z Národního programu Životní prostředí pokrývá spojené náklady až do výše 80 %.

MOŽNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ

- Národní program Životní prostředí
- Program Horizon Europe
- Program LIFE

Komunitní energetika

Významnou součástí snah o přechod na klimaticky neutrální ekonomiku se mají stát takzvané energetické komunity, které pomohou decentralizovat výrobu energie a posílit samozásobitelství z obnovitelných zdrojů na místní úrovni. Principy, na nichž by energetické komunity měly stát, zahrnují otevřenost, participativnost a spravedlivé sdílení získaných výhod mezi jejich členy. Na rozdíl od jiných energetických projektů zde tedy nemá jít v první řadě o finanční zisk.

V Česku zatím komunitní energetika postrádá odpovídající zakončení a nelze předvídat, že by se na tom před přijetím nového energetického zákona za několik let něco změnilo. To však nic nemění na tom, že pro komunitní projekty existuje hned několik zdrojů financování.

Stejně jako sdružení občanů či domácností, i obce a města tak mohou využít dostupných pobídek pro to, aby se pustily do vlastních energetických projektů. A to ať už jde o instalaci fotovoltaiky na střeše radnice, školy a zdravotního střediska, nebo o vybudování bioplynové stanice, případně o vytvoření úložišť energie. Evropské peníze by měly být k dispozici jak na samotnou realizaci projektu, tak v první řadě na jeho přípravu a překonání administrativních bariér pro podání úspěšné žádosti.

MOŽNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ

- Modernizační fond (Program 8: Komunitní energetika, popř. též Program 2: RES+)
- Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

Adaptace

Řada měst a obcí se zaměřuje v první řadě na přizpůsobení se dopadům změny klimatu. Jakkoliv je optimální, aby tato část byla řešena ruku v ruce s opatřeními na snižování emisí skleníkových plynů, i samotné adaptační strategie a opatření jsou nepochybně přínosné z hlediska budoucí kvality života občanů v dané lokalitě.

U adaptací možná více než kde jinde platí, že musí být vedeny důkladnou analýzou klimatických rizik v místních podmínkách, aby mohly být skutečně účinné. Běžným postupem je proto vypracování adaptační strategie, do nějž se už pustily desítky samospráv v Čechách a na Moravě (a také i některé kraje), obvykle ve spolupráci s některou z expertních firem či organizací jakožto zpracovatelem.

Jde o proces, který obvykle zabere alespoň 1 rok, a je v něm potřeba počítat s vícerymi konzultacemi odborníků i veřejnosti. Často navazuje na jiné související procesy typu aktualizace strategického plánu, místní Agendy 21 či tvorby územního plánu. Vzhledem k dlouhodobosti souvisejícího plánování je předpokladem úspěchu silná politická vůle, která neopadne s případnými personálními změnami ve vedení radnice.

Dobře zpracovaná adaptační strategie bude obsahovat harmonogram dalších kroků, stejně jako soubor indikátorů umožňujících vyhodnocovat, nakolik je snaha samosprávy přizpůsobovat se dopadům klimatické změny v průběhu času úspěšná. Jak již bylo uvedeno výše, plnohodnotná adaptační strategie může být součástí komplexního klimaticko-energetického plánu - SECAP.

Co, jak a kde na to vzít

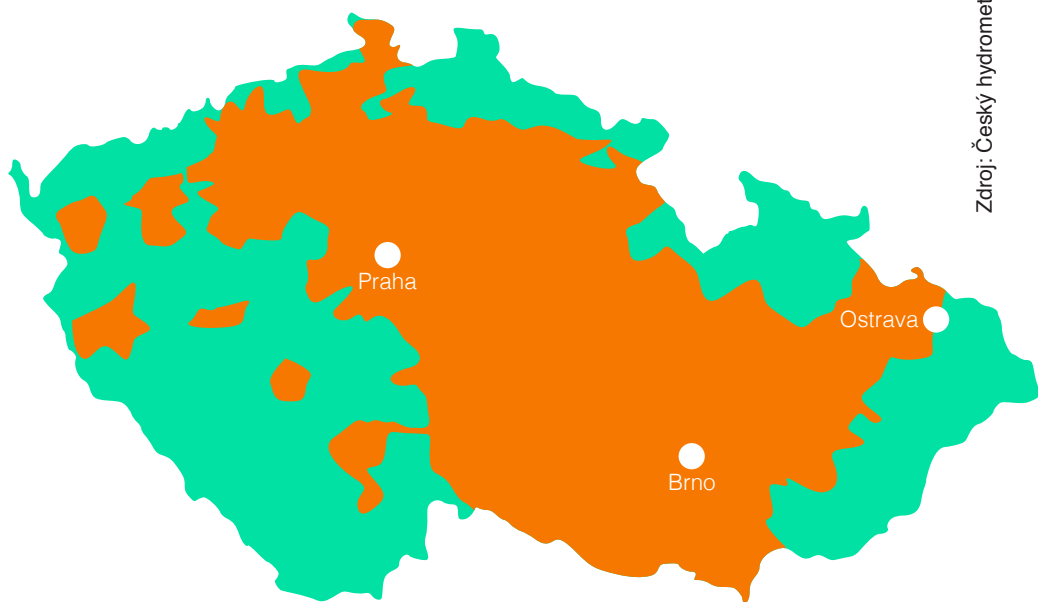
MOŽNÉ ZDROJE FINANCOVÁNÍ

- Operační program Životní prostředí
- Norské fondy

(Program 4: Změny klimatu, zmírňování jejich vlivu a přizpůsobování se těmto změnám)

OBLASTI ZASAŽENÉ EXTRÉMNÍM PŮDNÍM SUCHEM (13. 8. 2018)

Oranžová barva značí oblasti s vlhkostí pod **10 %**

Zdroj: Český hydrometeorologický ústav

Užitečné odkazy

Klimatická koalice

www.klimatickakoalice.cz

Centrum pro dopravu a energetiku

www.cde-org.cz

Pakt starostů a primátorů

www.paktstarostuaprimatoru.eu

Sdružení energetických manažerů měst a obcí

www.semmo.cz

Fakta o klimatu

www.faktaoklimatu.cz

Interaktivní informační portál CzechGlobe

www.klimatickazmena.cz

Veronica, Metodická příručka Ochrana klimatu:

www.veronica.cz/publikace-ke-stazeni?i=109

Modernizační fond - výzvy

www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/modernizacni-fond/vyzvy

Národní program Životní prostředí

www.narodniprogramzp.cz

Oblasti podpory z Norských fondů v letech 2014-2021

www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/norske-fondy/podporovane-oblasti

Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost

www.enovation.cz/optak (oficiální stránka teprve vznikne)

www.opzp.cz/opzp-2021-2027

Program EFEKT

www.mpo-efekt.cz

Program Horizont 2020

www.h2020.cz/cs

